

Protocol voor 'opkomende' stoffen

Drinkwaterbedrijven luidden augustus 2015 de alarmbel bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM). Een onbekende stof in het oppervlaktewater werd gesignaleerd. Niet kortstondig, maar gedurende enkele weken. De waterinname – en daarmee de drinkwatervoorziening – leek in gevaar. Later bleek het om pyrazool te gaan. Een stof waarvan het effect op de leefomgeving nog onvoldoende bekend is en waarvoor geen norm bestaat. Er is veel onduidelijkheid hoe bij dit soort 'opkomende' stoffen moet worden gehandeld. Een protocol moet hier een eind aan maken. Marjan van Giezen, plaatsvervangend directeur Water en Bodem van IenM: "Over het algemeen is de waterkwaliteit gewoon goed, maar drinkwaterbedrijven willen goed drinkwater kunnen garanderen en nemen dus alleen water in als dat volledig veilig is. Informatie-uitwisseling is hierbij cruciaal."

Wat zijn de geldende regels voor 'opkomende' stoffen?

“Voor 'opkomende' stoffen bestaat geen norm en geen standaard beleid. De wet schrijft nu alleen maar voor dat bij overschrijding van de signaleringswaarde de drinkwaterbedrijven nader onderzoek moeten doen. Bij langere overschrijding kan de inspectie leefomgeving en transport (ILT) een ontheffing geven. Maar

alleen langdurig onderzoek kan uitwijzen wat de consequenties voor de leefomgeving op de lange termijn zijn. En als een stof wél schadelijk is zal de ILT natuurlijk geen ontheffing geven. Deze stoffen vallen nog niet onder een vergunningenbeleid. Een rechter kan ervoor kiezen de lozing te verbieden of te beperken. Ook als de effecten van de stof relatief onschuldig lijken te zijn.”

Wat staat er in het protocol?

“Het protocol stellen we momenteel op met alle betrokken partijen. Het wordt een praktische handleiding waarin staat wie wie moet waarschuwen en wat te doen bij een lozing die van invloed kan zijn op de waterkwaliteit. Een ontheffingsaanvraag kan vervolgens worden ingediend bij de Inspectie, die hiervoor via de crisisorganisatie advies kan vragen aan o.a. het RIVM. Het is van groot belang dat informatie beter wordt uitgewisseld waardoor geen kostbare tijd verloren gaat en iedereen effectiever kan reageren op de situatie. Dit protocol willen wij april 2016 gereed hebben.”

Is dit afdoende voor de toekomst?

“Er zullen steeds meer nieuwe medicijnen en gewasbeschermingsmiddelen komen die reststoffen in het oppervlaktewater achterlaten. Een structurele aanpak is daarom nodig. Dat is een lastige opgave, want deze stoffen zijn nog relatief onbekend. Hanteer je een voorzorgsnorm of een risiconorm voor deze stof, of groepen stoffen, en welk onderzoeks-traject is nodig? Deze fundamentele discussie

vergt tijd. Voor pyrazool heeft de minister inmiddels een wetenschappelijk geaccepteerde veiligheidsgrens afgegeven van 15 µg voor twee jaar. Drinkwaterbedrijven weten daarmee waar zij aan toe zijn. En deze tijd biedt ons de ruimte zorgvuldig beleid te ontwikkelen.”

Sluit dit aan op Europees beleid?

“Duitsland heeft eveneens een bedrijf dat pyrazool produceert en afvalwater loost op de Rijn. Dit onderwerp behandelen we dan ook in de internationale 'Rijncommissie'. Nederland kan pas een harde norm instellen voor opkomende stoffen als dit ook in Europa is geregeld. Die discussie wordt momenteel gevoerd.”

“Er zullen steeds meer nieuwe medicijnen en gewasbeschermingsmiddelen komen die reststoffen in het oppervlaktewater achterlaten”

“Grote betrokkenheid van alle partijen”

“Dit dossier kent veel tegenstrijdige belangen, maar alle partijen werken goed samen. Iedereen ziet het belang ervan in en er is een grote betrokkenheid om tot een gezamenlijke oplossing te komen.”

Marjan van Giezen, plaatsvervangend directeur Water en Bodem et ministerie van Infrastructuur en Milieu

Standpunt VEMW

Veel (economische) activiteiten in Nederland zijn direct of indirect gekoppeld aan water. Het is essentieel dat het water ook in de toekomst beschikbaar blijft voor deze activiteiten, zoals gewasteelt, scheepvaart, koeling en proceswater én voor de drinkwatervoorziening. Eventuele waterkwaliteitsmaatregelen moeten het niveau van de Nederlandse drinkwatervoorziening in stand houden waarbij waterafhankelijke bedrijven en economie voldoende ruimte behouden om duurzaam met water te ondernemen. Nederland mag niet op slot!

VEMW is verheugd met de aanstaande introductie van het protocol waaraan VEMW actief bijdraagt. Het is voor alle betrokken partijen belangrijk te weten wat hun handelingsperspectief is bij incidenten. De pyrazool-casus heeft alle betrokken partijen waardevolle inzichten verschaft. Interventiemaatregelen mogen geen ruimte meer laten voor verschillende interpretaties. Het is zinvol om afspraken te maken over de gezamenlijke communicatie. Voorts is het essentieel dat de lozer bij incidenten als volwaardige partij wordt beschouwd bij het genereren van oplossingen.

Standpunt RIWA-Maas

RIWA-Maas is een samenwerkingsverband van vier Nederlandse en twee Belgische drinkwaterbedrijven die Maaswater gebruiken als bron voor de drinkwaterbereiding. Directeur Harry Römgens licht hun standpunt toe over het protocol.

Welke rol heeft RIWA-Maas?

"Onze doelstelling is de Maas schoner te maken. Wij signaleren verontreinigingsbronnen, informeren daar betrokken instanties over en behartigen de drinkwaterbelangen. De oorsprong van dit protocol ligt bij de lozing van pyrazool in 'onze' rivier de Maas."

Wat vindt RIWA-Maas van het protocol?

"Ik vind het goed dat er zoiets komt. Ik mis echter de aansluiting op de 'Europese Richtlijn Industriële Emissies'. Die Richtlijn is heel helder over de vergunningplicht, ook voor niet genormeerde stoffen, en de te stellen grenzen aan emissies. De Richtlijn wordt nu te beperkt gehanteerd in de vergunningswetgeving en ik zie deze ook niet expliciet terug in het protocol. De vergunningverlening met betrekking tot de betreffende lozing is voor ons dan ook een belangrijke testcase."

Welke rol hebben VEMW-leden volgens u hier?

"Ik verwacht dat zij verder invulling gaan geven aan de verbetering van de kwaliteit van het afvalwater met de Best Beschikbare Technieken. RIWA-Maas is uiteraard bereid haar kennis hierover te delen."

Harry Römgens, directeur RIWA-Maas